

Remissvar över betänkandet SOU 2024:23, En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas

Sammanfattande yttrande

Generellt så ser Kramfors kommun positivt på de förändringar som föreslås i betänkandet men även på det som har utretts men inte förändras. Det är viktigt att kommunerna, i likhet med andra myndighetsområden, har en självständig roll och att Länsstyrelsen har ett tillsynsvägledande uppdrag med fokus på vägledning och rådgivning.

Lagstiftningen inom området är fördelad på en rad olika lagar och förordningar vilket gör att det är svåröverskådligt. Det skulle underlätta för både företagare och tillsynsmyndigheter att lagstiftningen slås samman till en lag som omfattar alkohol, nikotin, lustgas m.m.

Det är viktigt att sekretessen tas bort inom alla områden för att myndigheter ska kunna samarbeta med varandra och därmed lättare kan upptäcka eventuell brottslighet.

I konsekvenserna föreslås att de statliga myndigheterna ska få kompensation men ingen kompensation föreslås till kommunerna. Det är väldigt viktigt att även kommunens utökade uppdrag finansieras.

Vissa delar ställer vi oss negativa till. Synpunkter lämnas på några av förslagen i utredningen.

Detaljerade synpunkter

Kap 3. Lustgas

Kramfors kommun ser positivt på förslaget om en lag som reglerar försäljning av lustgas till privatpersoner. Bra att Folkhälsomyndigheten får tillsynsansvaret.

Lagen bör även omfatta överlåtelse av lustgas till minderårig. Förslag på ändring är att i lagtexten lägga till ”Lustgas får ej säljas eller överlätas om det finns anledning att misstänka att lustgasen ska användas som berusningsmedel.”

Kap 4. Tobak

Kramfors kommun anser att hela skoltiden, även utflykter och liknande ska vara rök- och nikotinfria. Kravet bör omfatta alla som deltar, både elever, personal, föräldrar och andra.

I övrigt tycker vi att förslagen som gäller snus, langning och lagring är bra. Förbudet för langning och lagring bör även gälla lustgas.

Kap 5. Alkohol

Kramfors kommun har en positiv inställning till alkohollagens folkhälsofrämjande syfte. Det är viktigt att matkravet behålls för att få servera alkohol men det bör anpassas till dagens sätt att tillreda och servera mat. Det är bra med förtydliganden och preciseringar men det innebär också en risk att lagstiftningen blir stelbent och snabbt blir omodern. Det är bättre att Folkhälsomyndigheten ger bra vägledning i tolkningar.

Kramfors kommun tycker att kravet på att serveringsstället har ett eget kök i anslutning till serveringslokalen bör bibehållas. Matkravet bör dock fokusera på att det ska vara ett tillräckligt stort utbud av mat på restaurangen inte hur maten har tillagats. Idag är det vanligt att använda förberedda råvaror även på ”vanliga” restauranger med en stor meny. För att understryka att folkhälsan ska ha företräde framför näringslivsintresset så föreslås även ett förtydligande i lagtexten om att maten ska vara det primära i verksamheten och alkoholen ska endast utgöra ett komplement till maten.

Kommunen ser stora svårigheter i att bedöma vad som är tillräckligt matutbud. Här behövs tydlig vägledning från centrala myndigheter. Vad innehåller t.ex. matig sallad som nämns i utredningen?

Viktigt att betona kökskravet även om servering av alkohol påbörjas efter kl. 22 och att det finns en bra meny även efter den tidpunkten.

Kap 6. Effektivare tillsyn

Kramfors Kommun ställer sig positiv till en översyn av respektive myndighets tillsynsuppdrag och att ansvarsfördelningen tydliggörs enligt förslag i remiss. Ställningstagandet omfattar tillsyn av alkohol, tobak och liknande produkter med reservation utifrån följande synpunkter.

Kramfors kommun ställer sig negativa till att FOHM tar fram ett formulär som ska användas i hela Sverige. Kommunen har kontakt med företagare

inom en rad olika myndighetsområden och det är viktigt att underlätta för företagaren med enhetliga blanketter från kommunen. Självklart är det bra med förslag på innehåll men det är viktigt att det är tydligt att det är kommunala blanketter och att det är kommunen som är den som ska ha dem.

För mycket detaljstyrning leder till att kommunerna tappar en del av sin bestämmanderätt. Bättre rättssäkerhet kan uppnås med mindre ingripande åtgärder t.ex. utbildning, exempelblanketter och mer vägledning vad gäller t.ex. ansökningsförfarande och tillsyn. Liknande det stöd som finns för tobakstillsyn. Vägledning JA, föreskrifter NEJ.

Kommunen anser att förslaget att Länsstyrelsens roll inte ska förändras är bra. Det är viktigt att kommunerna, i likhet med andra myndighetsområden har en självständig roll och att Länsstyrelsen har ett tillsynsvägläddande uppdrag med fokus på vägledning och rådgivning. Vi ser dock en svårighet i att centrala och regionala myndigheter utan egna tillsyns- och prövningsuppdrag sköter tillsyn och vägledning. Det vore bättre med ett upplägg där man även involverar erfarna tjänstepersoner med tillsynsansvar.

För verksamhetsutövare med verksamhet i större delen av Sverige /i flera kommuner föreslås att lämplighetsprovning genomförs endast i hemkommunen. Detta kan jämföras med lagstiftning på livsmedelsområdet. Ett exempel är OKQ8 med proffsstyrelse och många verksamheter över hela landet.

Kap 7. ANDTS- strategin

Kramfors Kommun ställer sig positiv till att tobaksfria nikotinprodukter, nikotinsnus och e-cigarett lyfts in i ANDTS strategin.

Kap 10. Konsekvensanalys

Ett utökat tillsynsansvar och enligt förslaget förväntad ökad mängd tillståndsansökningar kommer att kräva mer personal och därmed ökade kostnader för kommunen. Utifrån detta bör även kommunerna tilldelas ökade resurser.

Ärendet

Kramfors har som en av ett begränsat antal kommuner och den enda i länet fått denna utredning på remiss. Synpunkter ska lämnas innan 30 augusti.

Utredningens uppdrag var att analysera och ta ställning till hur lustgas ska regleras, se över vissa frågor inom alkohol- och tobaksområdet och

analysera konsekvenserna av en eventuell förändring av det övergripande målet för ANDT-politiken.

Delegationshänvisning

Beslutet har fattats med stöd av punkten 1.1.1 kommunstyrelsens delegationsordning.

Malin Svanholm
Kommunstyrelsens ordförande

Beslutet skickas till

Miljö och byggavdelningen som lämnar yttrandet enligt instruktionerna i remissen.